

Sari Sarkomaa kok ym.

Kirjallinen kysymys ikäihmisten korotetusta kotitalousvähennyksestä

Eduskunnan puhemiehelle

Väestön ikääntyessä yhä useampi tarvitsee tukea selviytyäkseen kodissaan tavallisesta arjestaan. Kotitalousvähennys edistää ikäihmisten mahdollisuutta pärjätä kotona ja siirtää tarvetta raskaimpiin palveluihin.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite tehdä selvitys mahdollisuuksista ottaa käyttöön ikäihmisten parannettu kotitalousvähennys. Tarkasteluun ei tarvitse lähteä tyhjältä pöydältä. Esimerkiksi Sitra on valmistellut mallin senioreiden kotitalousvähennyksestä ja myös tehnyt asiasta laskelmat Kotitalousvähennys arjen tukena -julkaisussaan. Sitran raportin johtopäätökset tukevat hallitusohjelman kirjausta selvittää ja myös edistää kotitalousvähennyksen nykyistä vahvempaa käyttöä.

Seniorit ovat hyvin erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä, joista monet tarvitsevat vuosien karttuessa yksilöllisiä ratkaisuja arjen sujuvuuden turvaamiseksi. Kotitalousvähennys on ketterä tapa tuoda tukea juuri niihin asioihin, joita ikäihminen kulloinkin tarvitsee. Kotitalousvähennys mahdollistaa mm. siivous- ja hoivapalveluiden sekä nykyisen hallituksen esityksestä myös kotikuntoutuksen, eli omasta toimintakyvystä huolehtimisen, ostamisen edullisemmin.

Ikääntyneiden korotettu kotitalousvähennys keventäisi painetta moniin julkisiin palveluihin, koska se mahdollistaa avun saannin jo varhaisessa vaiheessa. Kotiin saatu oikeanlainen apu on omiaan ennaltaehkäisemään raskaampien palveluiden tarvetta ja parantamaan senioreiden elämänlaatua.

Kotitalousvähennyksen uudistaminen antaisi lisäksi uusia mahdollisuuksia mikro- ja pk-yrittäjille sekä lisäisi vanhusten palveluiden alueellista saavutettavuutta. Kotitalousvähennystä on perusteltua tarkastella laajemminkin ja saada sille vakiintuneempi muoto. Se olisi tervetullutta niin vähennyksen käyttäjien kuin palvelua tarjoavien yrittäjien näkökulmasta. Kotitalousvähennys on tuonut maahamme kulttuurin kaiken ikäisille ja erilaisissa elämäntilanteissa oleville ostaa palveluja arkensa helpottamiseksi. Kotitalousvähennys on mahdollisuus tuoda lisää toimintaedellytyksiä eri alojen palveluyrityksille, uutta työtä, hyvinvointia ja reilua kilpailua samalla kun harmaan talouden harjoittamisesta tulee vähemmän kannattavaa.

Kirjallinen kysymys KK 477/2025 vp

Suomessa väestö ikääntyy Euroopan kärkevauhtia. Yhä useampi ikäihminen tarvitsee tukea arjessa selviytymiseen. Kotihoidon määrä ei ole lisääntynyt ja ympärivuokautisen hoivan paikkoja on jopa vähennetty. Kynnys päästä hoivan ja kotiavun piiriin on noussut. Usein julkisten kotipalveluiden piiriin pääsee vasta kun toimintakyky on jo merkittävästi heikentynyt. Julkisen kotihoidon palvelujen sisältö on sellainen, että lisäapua on useimmiten saatava lisäksi myös muualta. Ihmisten elämäntilanteet ovat hyvin erilaisia, eikä ikäihmisten pärjäämistä voi jättää pelkästään omaisten tai ystävien varaan. Hyvinvointipolitiikan tavoite on ollut lisätä vuosia elämään — nyt tarvitaan toimia hyvän elämän lisäämiseksi vuosiin. Tarve kotitalousvähennyksen kehittämiseksi on merkittävä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy hallitusohjelmaan kirjatun selvityksen tekemiseksi mahdollisuuksista ottaa käyttöön ikäihmisten parannettu kotitalousvähennys ja

kotitalousvähennyksen kehittämiseksi tukemaan ikääntyvien väestön sujuvaa ja turvallista mahdollisuutta asua omassa kodissaan?

Helsingissä 16.1.2025

Sari Sarkomaa kok

Mia Laiho kok